24 Haziran Seçimlerinin İslam Dünyasında Yansımaları

24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçim süreci Türkiye'de olduğu kadar İslam dünyası ve Batılı ülkelerde de yakından takip edildi. Türkiye'nin dünyadaki etkisi ve potansiyelinin somut olarak ortaya çıkması bakımından bu ilginin ve motivasyonun sebeplerini anlamak önem arz ediyor. Coğrafi bazda baktığımızda Balkanlar, Afrika ve Ortadoğu ülkeleri ve toplumları hem kampanya sürecini hem de sandıkların oy oranlarını çok ciddi bir ilgi ile yakından takip etti.

Psikolojik olarak bu seçimler İslam dünyasının neredeyse tamamına yakınında büyük bir ilgiyle izlendi. Coğrafi olarak uzak sayılabilecek ülkelerde dahi -Malezya, Pakistan ve Uzakdoğu Müslüman toplumlarında- bir yandan endişe bir yandan da umutla sandıklardan çıkacak sonuçlar beklendi. Sandıklar açıldıktan sonra dünyanın çeşitli coğrafyalarında kutlama ve sevinç gösterileri düzenlendi. Üsküp, Saraybosna, Yeni Pazar, Hartum, Beyrut, Kudüs, Gazze, Moro, Karaçi ve diğer birçok coğrafyada daha önce hiç görülmemiş bir şekilde bir başka ülkede yapılan seçim sonuçları ile alakalı kutlamalara şahit olundu. Seçim sonuçlarının açıklanmasıyla kentlerde şehir turları yapan ve meydanlarda toplanan insanlardan tutun da ikramda bulunan ve fiyat indiren esnafa kadar çeşitli sevinç gösterilerine tanık olundu.

Türkiye'deki seçimlere dünyada ve özellikle Ortadoğu'da daha önce hiç olmadığı kadar, hatta neredeyse ABD seçimleri kadar, önem verildi. Seçimlere halkların yanı sıra yöneticiler de büyük ilgi gösterdi. Türkiye'nin etkisinin Ortadoğu'daki dengeler üzerinde olduğu kadar Balkanlar'da, Afrika'da ve daha birçok coğrafyada, bölgesel ve küresel dengeler üzerinde, göz ardı edilemez bir seviyeye yükseldiği muhakkak.

Türkiye anayasal olarak laik, ulusal sınırları ve egemenliği belli olan modern ve millî bir devlet yapısına sahip. Bu gerçek herkesin malumu olmasına rağmen, İslam coğrafyasında Türkiye'deki siyasal serüveninin bu kadar yakından takip edilmesini bazı kültürel, tarihî ve psikolojik sebeplere bağlamak mümkün.

Bu noktada İslam dünyasının Türkiye'ye yönelik bu teveccühünün altında yatan psikolojinin anlaşılması önem arz ediyor. Zira bunun yalnızca maddi veya ekonomik gerekçelerle açıklanabilecek bir durum olmadığı ortada.

1. Türkiye'nin Osmanlı'nın varisi olması dolayısıyla kültürel ve toplumsal etkisinin devam ettiği söylenebilir. Osmanlı Devleti'nin yönettiği ve ilişki içinde olduğu halklar, bugün hâlâ bu psikolojik ve kültürel etki sebebiyle Türkiye'deki gelişmeleri pür dikkat takip ediyor.

2. Türkiye'nin son beş-altı yıldır karşı karşıya kaldığı iç ve dış saldırılar herkesin ilgisini ve dikkatini ister istemez Türkiye'ye çevirdi. Bu da ülkedeki gelişmeleri hem medyada hem de dünya kamuoyunda daha tartışılır hale getirerek daha yoğun bir şekilde takip edilmesine yol açtı.

3. Son iki asırda İslam coğrafyalarında yaşanan sömürge ve işgal, Müslüman halkları hem mazlum etti hem de ezilmişlik psikolojisine sürükledi. Bu noktada Türkiye'ye gösterilen ilgi, sömürgeci güçler tarafından uğranılan bu haksızlıkların telafisi için bir vesile olarak da görülüyor. Zira ekonomik ve siyasi olarak başarı göstermiş ve istikrarlı bir yönetim anlayışını temsil eden Türkiye, İslam dünyasının geri kalanı ile zihinsel ve duygusal bir birliktelik sağlıyor.

4. Türkiye'nin sömürge güçlerine cevap verebilen yönetimi, iki asırdır fiziki ve manevi işgale maruz kalan ve halen daha çeşitli şekillerde sömürülen İslam beldeleri için umut olmaya devam ediyor. Türkiye'nin bu sömürgeci güçlere karşılık verebilmesi ve yeri geldiğinde çatışmaya girmekten çekinmemesi, İslam toplumlarının Türkiye'den yana taraf olmalarına yol açıyor.

5. İslam dünyasında güzel gelişmelere duyulan özlem Türkiye'ye gösterilen ilginin bir diğer önemli sebebi. Savaş, yokluk, yoksulluk ve iç çatışmalar sebebiyle yaşanan olumsuzluklar İslam beldelerinde insanları gündelik sevinçlere dahi hasret bırakmış durumda. Öyle ki İslam kültür ve medeniyetini temsil etmeyen bazı spor müsabakalarına gösterilen ilgiden bile insanların sevinç ve mutluluğa ne kadar hasret kaldıklarını görmek mümkün. Zira İslam dünyası uzun yıllar fiziki ve zihnî sömürü, zillet, aşağılanma ve

çeşitli psikolojik saldırılarla karşı karşıya kaldı.

6. Dünyanın içinde bulunduğu mevcut konjonktürde Müslümanların hakkettikleri yere yükselmesine duyulan özlem, Türkiye dışındaki Müslüman toplumların Türkiye ile yakından ilgilenmelerine sebep olan bir diğer önemli motivasyon. Zira mevcut konjonktüre baktığımızda dünyanın da yeni ve farklı bir evreye girdiği anlaşılıyor. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan sistemin hata vermeye başladığı ve bizzat kurucuları tarafından kendi koydukları kuralların çiğnendiği görülüyor. Bu durumu İsrail lehine hareket eden Birleşmiş Milletler'in ve büyük güçlerin uygulamalarında açıkça görmek mümkün. Buna karşın Türkiye'nin İslam dünyası ile uyumu ve yeni bir entegrasyon olasılığı, Müslüman halkların en önemli beklentileri arasında. Zira uluslararası konjonktürdeki çatlaklar, Türkiye'ye ve liderine gösterilen teveccüh için müsait bir ortam hazırlamakta.

Brexit, Avrupa Birliği'nin içine düştüğü kriz ve dağılması yönündeki belirtiler, Trump'ın İran'la varılan nükleer anlaşmadan çekilmesi ve Kudüs kararı, dünyadaki ticari hareketliliğe yeni kurallar koyma girişimleri ve Batı'daki İsrail çatlağı, değişen dünya düzeninin somut göstergeleri.

7. İslam dünyasını temsil edecek lider ihtiyacı, Türkiye'deki seçimlerin yakinen takip edilmesinin bir diğer önemli sebebi. Liderlik sorunu tarih boyunca İslam dünyası ve toplumları açısından pek çok probleme kaynaklık etmiş bir mesele. İslam tarihinde ortaya çıkan basiretli lider eksikliği, İslam topraklarının parçalanmasına ve yabancı istilasına uğramasına yol açmıştır. İşte bu sebeple de Türkiye'deki tecrübe ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kişiliğinde ortaya çıkan liderlik vasfı, İslam dünyasında önemli bir değer olarak okunuyor. Erdoğan'ın dünya vizyonu, siyasi tecrübesi, ilmi ve cesareti, mevcut dünya düzeninde İslam toplumları açısından önemli bir birikim olarak görülüyor.

Özetle Türkiye dışında başka ülkelerde de insanların Türkiye'deki seçim sonuçlarına sevinmelerinin ve seçim süreci ile ilgilenmelerinin sebebi, her türlü millî kimlik ve ulus anlayışını aşan bir olgu. İslam dünyası her ne kadar iki asırdır bir uluslaşma arayışı içinde olsa da bu tür olaylarda da görüldüğü üzere aslında ümmet konsepti bütün Müslüman coğrafyada potansiyel olarak varlığını canlı bir şekilde koruyor. Bu durumun aynı zamanda modern İslam dünyasının birliktelik ve entegrasyon fikrini araladığını da belirtmek gerekir.

Erdoğan'ın ve Türkiye'deki Müslümanların bu zaferini diğer coğrafyalardaki Müslümanlar sanki kendi ülkelerinde yaşanmış gibi hissedip seviniyorlar. Müslüman toplumlar mevcut Türk yönetiminin İslami bir bakış açısını benimsediğini düşündükleri için zafer veya yenilgiyi de bu çerçevede kendi varlıkları ve davaları ile özdeşleştiriyorlar.

Türkiye'deki yönetim ve siyasal serüvenin tecrübesi kontekstinde; özellikle Ortadoğu'da görülen meşruiyet tartışmaları, özgür irade kullanma, İslamcılık, İslam ve demokrasi gibi konuların sürekli gündemde tutulduğu ve tartışıldığı görülüyor. Türkiye'de AK Parti tecrübesinin İslamcılık düşüncesini önemli bir olgunluğa eriştirdiğini ve belli bir başarı yakaladığını müşahede eden özellikle Ortadoğu'daki toplumların da bu örnekten gerekli dersi alma eğiliminde oldukları anlaşılıyor.

Türkiye'ye Düşen Sorumluluk Artıyor

İslam dünyasında Türkiye'ye gösterilen bu teveccüh ve itibar aynı zamanda Türkiye'nin sorumluluğunu ve yükünü arttıran bir etkiye de sahip. Zira sevinç ve mutluluk ne kadar büyük olursa sorumluluk da aynı oranda artar.

Bundan sonra yapılması gereken bu sürecin adalet, samimiyet, iddia, somut fikir ve projelerle yürütülmesidir. Toplumlar arasında ilmî ve kültürel alışverişin daha da artması ve fiziki birliktelikten zihnî birlikteliğe geçişin sağlanması önemlidir.

İslam dünyası, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı ve Türkiye'yi mevcut dünya düzeninde sınıf atlamış bir ülke olarak görüyor. Hem Türkiye hem de Erdoğan dışarıda muhafazakâr, güçlü ve prestijli bir ülke olarak algılanıyor. Bu noktada Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Müslüman dünyadaki imajının -bazı çevrelerce iddia edildiğinin aksine- oldukça güçlü ve etkili olduğunu özellikle belirtmek gerekiyor.